

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/38/2020
Identifikačné číslo spisu:	3119014360
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:3119014360.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 30. septembra 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Ing. K. I. pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona o dovolaní obvineného Ing. K. I. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/79/2019 zo 14. augusta 2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2T/39/2019 z 25. júna 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. K. I. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2T/39/2019 z 25. júna 2019 bol obvinený Ing. K. I. uznaný za vinného zo spáchania zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

- dňa 14. januára 2019 v čase okolo 12:26 hod. v budove T. na ulici J. A. I. XXXX/XXO. v T. na X. poschodí v kancelárii č. XXX, neuposlúchol výzvu policajnej hliadky v zložení stržm. S. I. a nstržm. R. S. s volacím znakom T. XXX, aby vydal pracovníčke T. spis, ktorý jej predtým odcudzil, na čo reagoval, že ju nepozná, že nemá žiadny spis a nič im nedá, čo nespravil ani po niekoľkých opakovaných výzvach, ruky si dal do vreciek bundy, po vyzvaní, aby ruky vytiahol, vystrel ruky do tváre nstržm. S. a nastriekal mu viackrát do tváre slzný plyn VASR pravou rukou a udieral ho niekoľkokrát do tváre ľavou rukou, následne boli voči páchatelovi použité donucovacie prostriedky a to hmaty, chvaty, údery, kopy sebaobrany a prostriedky na prekonanie odporu a odvráteniu útoku podľa § 51 ods. 1 písm. a) zák. č. 171/1993 Z. z., počas celého zákroku menovaný kládol aktívny odpor a to tak že kopal, snažil sa udierať príslušníkov PZ, následne boli voči menovanému použité donucovacie prostriedky stržm. S. I. a to putá podľa § 52 ods. 1 písm. c) zák. č. 171/1993 Z. z., pričom páchatel kládol stále aktívny odpor a to tak, že sa snažil uhryznúť stržm. S. I. počas založenia pút, po následnom spacificikovaní páchatela boli obaja príslušníci jednorazovo ošetrení vo Fakultnej nemocnici Trenčín, bez doby liečenia.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 323 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou. Podľa § 60 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd obvinenému zároveň uložil trest prepadnutia veci - slzného spreja VASR zaisteného na mieste činu. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd poškodeného S. I., nar. XX. K. XXXX odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Trenčíne rozhodujúci na podklade odvolania podaného obvineným rozhodol rozsudkom pod sp. zn. 23To/79/2019 zo 14. augusta 2019 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 323 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, na výkon ktorého bol obvinený zaradený podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Výrok o vine, ochrannom psychiatrickom liečení ústavnou formou, treste prepadnutia majetku a náhrade škody zostal zrušením nedotknutý.

Proti vyššie označenému rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu JUDr. Romana Mađu, advokáta v Novej Dubnici dovolanie, a to s poukazom na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. že bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Okresný a krajský súd nerešpektovali ústavné práva Ing. K. I., keď neumožnili obvinenému vypočuť navrhovaných svedkov v procese dokazovania, ktorí mohli výpoveďami kardinálnym spôsobom zvrátiť nielen výpovede vypočutých svedkov, ale aj samotný priebeh súdneho konania. Súdym odmietli vykonať ďalšie navrhované dôkazy obvineného, ktoré priamo súviseli s priebehom protiprávneho konania a dlhodobo diagnostikovaným zdravotným stavom obvineného, t. j. vykonanie kontrolného znaleckého posudku, či obvinený bol skutočne trestne zodpovedný v čase spáchania skutku alebo trpel diagnostikovanou chorobou v čase spáchania skutku zdravotným postihnutím, a to schizofréniou. Obvinený je toho názoru, že súdy majú povinnosť vyhovieť návrhom na doplnenie dokazovania a umožniť výsluch navrhovaných svedkov. Obvinený tak nemal možnosť v plnom rozsahu v konaní uplatniť zákonné možnosti procesnej obrany a nemohol preukázať svoju nevinu.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok okresného a krajského súdu zrušil, a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín, ktorý navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Písomným podaním z 18. mája 2020 obvinený Ing. K. I. navrhol, aby podľa § 388 ods. 2 Trestného poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky nariadil Okresnému súdu Trenčín, aby vec rozhodol iný sudca.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a

zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku).

Najvyšší súd SR zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu SR tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Právo obvineného na obhajobu, tak ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Z argumentov obvineného obsiahnutých v podanom dovolaní v súvislosti s vyššie označeným dôvodom dovolania vyplýva, že jeho existenciu v podstate odvodzuje od jednej a tej istej skutočnosti, a síce odmietnutím návrhov na doplnenie dokazovania.

Najvyšší súd SR primárne konštatuje, že trestné konanie treba posudzovať komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivé

extrahované úkony, resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Je rovnako potrebné bližšie špecifikovať obsah zásady „práva na obhajobu“. Táto v sebe konzumuje tri, relatívne samostatné, práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Najvyšší súd SR poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04). Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

Naviac súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale v dôsledku zákonnej koncentrácie ich navrhli po lehote uvedenej v § 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu, avšak stane sa tak napríklad vtedy, ak súd nevysvetlí podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nepotrebnosť doplnenia dokazovania za súčasnej existencie iných skutočností naznačujúcich, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Len v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného tzv. arbitrárnym rozhodnutím súdu podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku.

Pre záver o tom, či sa súd v kontexte trestnej veci obvineného dostatočne vysporiadal s jeho návrhom na doplnenie dokazovania, je v tejto súvislosti relevantný obsah odôvodnenia rozsudku súdu. Vo veci predstavujúcej predmet dovolacieho prieskumu z neho zreteľne vyplýva, že odvolací súd sa (čo sa zisteného skutkového stavu týka) stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s tam obsiahnutými právnymi úvahami (str. 3 posledný odsek a str. 4 pokračovanie odseku, rozsudku odvolacieho súdu). O tom svedčí aj skutočnosť, že odvolací súd v celosti odkázal na skutkový stav zistený pred súdom prvého stupňa, pričom osobitne zvýraznil správnosť, podrobnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu, na podklade ktorého dospel následne aj odvolací súd k identickým skutkovým záverom, ako súd prvého stupňa, pričom zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 30. mája

2019 explicitne vyplýva, že súd návrhy na doplnenie dokazovanie obhajcu obvineného aj obvineného odmietol z dôvodu nadbytočnosti (č. l. 165 spisu).

V nadväznosti na už skôr uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku konštatuje, že nevyhovenie požiadavke obvineného na ďalší postup súdu pri dokazovaní podľa jeho predstáv nepredstavuje negatívne ovplyvnenie práva obvineného na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) a práva na obhajobu (osobitne) tak, aby Najvyšší súd SR mohol vysloviť naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale i súdov nižších stupňov počas celého doterajšieho trestného konania naviac žiadnym spôsobom nevyplýva, že by tieto neprejavili rešpekt k právam obvineného, najmä v súhrne k právu na spravodlivý proces a konanie uskutočňovali účelovo v jeho neprospech.

Nakoľko Najvyšší súd SR nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru, je nevyhnutné konštatovať, že v trestnom konaní (postupom orgánov činných v trestnom konaní či súdov) nedošlo k porušeniu procesných pravidiel dokazovania, resp. práv obvineného na obhajobu.

Vzhľadom na skutočnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil naplnenie vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu, uplatňovaného obvineným v podanom dovolaní, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.